

11. mars 2024

Innspill til behandlingen av retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger i Aurskog-Høland kommune

Aurskog-Høland kommune skal vedta nye retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger for ny bevillingsperiode og IOGT takker for muligheten til å uttale seg i saken.

IOGT i Norge er en rusforebyggende medlemsorganisasjon i vekst. Vi driver ruspolitisk påvirkningsarbeid, forebyggende tiltak og et utstrakt sosialt arbeid for rusavhengige og for barn og unge. Vi jobber for at det skal være lett å ta rusfrie valg, og vil bidra til et trygt og inkluderende samfunn. IOGT er en livsynsåpen og partipolitisk uavhengig medlemsorganisasjon og er godt etablert sentralt på Østlandet gjennom våre lokalavdelinger, der vi driver med medlemsaktiviteter og forebyggende arbeid. IOGTs visjon er at mennesker over hele verden får leve frie og meningsfulle liv uten at alkohol og andre rusmidler hindrer dette.

Når det nå skal vedtas nye retningslinjer er det kommunepolitikerne som er ansvarlig for hvor mange timer det åpnes for skjenking i kommunen, men det er ikke bare tilgangen på alkohol som avgjøres. Retningslinjene avgjør også hvor mange oppdrag politiet vil få, hvor mye trafikk det er på legevakten og hvor mange som vil føle på en uro av å være i sentrumsstrøk på kveldstid.

Alkohol og vold

Skal skadevirkningene av alkohol reduseres må totalkonsumet reduseres. Det er en tydelig sammenheng mellom vold og alkohol. Studier viser at mer drikking fører til mer vold, og mindre drikking fører til mindre vold. Sannsynligheten for voldsutøvelse øker med økende alkoholinntak og beruselsesfrekvens. 70-80 prosent av de som er innblandet i voldsepisoder er påvirket av alkohol. Ofte er både utøver og offer alkoholpåvirket, og mer enn halvparten av all alkoholrelatert vold involverer de som bare drikker «nå og da».

En betydelig andel av voldssituasjonene oppstår på eller like utenfor skjenkesteder. Blant voldsskadede pasienter ved Oslo legevakt hadde volden i 20 prosent av tilfellene skjedd på eller umiddelbart utenfor et skjenkested, ifølge en rapport utgitt av Oslo skadelegevakt. Sammenhengen mellom skjenketider og vold er grundig dokumentert i både norsk og internasjonal forskning. Små endringer i skjenketiden er forbundet med en signifikant nedgang i utelivsvolden. Innskrenkning av skjenketiden kan derfor være svært effektivt tiltak for å redusere vold og utrygghet.

En studie av de 18 største bykommunene i Norge i perioden 2000–2010 viste at én times utvidelse av skjenketiden førte til en økning i voldstilfeller på nattetid i helgene på om lag 17 prosent. Resultatene fra undersøkelsen viste også at effekten er symmetrisk, slik at antall voldstilfeller går tilsvarende ned ved én times tidligere stengning.

Folks syn på skjenketider

Maksimaltiden for skjenking av alkohol er etter alkoholloven kl. 03.00, men kommunene kan etter forskrift fastsette tidligere skjenkestopp. Mange kommuner velger skjenkestopp tidligere. En undersøkelse gjennomført av Sentio i 2019 viser at seks av ti mener at maksimaltiden for skjenking bør være kl. 02.00 eller tidligere. Bare 17 prosent ønsker at det skal være skjenking til kl. 03.00.

En undersøkelse gjennomført av Helsedirektoratet viser at 36 prosent av befolkningen føler det er utrygt å oppholde seg i sentrum av hjemkommunen sin på kveldstid. Det er kvinner og unge som er mest utsatt for plager av andres alkoholinntak. Derfor er det næringsvennlig å føre en politikk som korter ned på åpningstidene for skjenkesteder, fordi det fører til mindre fyll og uro, og dermed vil tilbudene i sentrumsstrøk framstå mer appellerende for alle.

Tiltak

IOGT jobber for at ungdom skal ha en trygg, god og rusfri ungdomstid. Dette innebærer blant annet å la arenaer for de unge forbli alkoholfrie, skape attraktive rusfrie møteplasser og styrke kultur- og fritidstilbudet. Hensynet til barn og unge bør være førende i skjenke- og salgspolitikken, og da er en viktig forebyggende faktor å begrense tilgangen til alkohol.

Barn trives best med edru voksne. For å ivareta barn og unge i Aurskog-Høland kommune er det viktig med tydelige regler for skjenking, og at ikke skjenking går på barns bekostning. Derfor oppfordres kommunen til å ha strenge og barnevennlige retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger. Kultur- og idrettsarrangementer som stevner, fotballkamper og kinosaler og bør holdes rusfri, slik at det ikke virker ekskluderende på deler av befolkningen.

For å sikre trygge og gode byrom er det viktig å ta i bruk tiltak som nytter. Derfor oppfordrer IOGT skjenketider som gjenspeiler dette. Skjenketidene bør ikke gå lenger enn til kl. 02.00 og kan med fordel avsluttes tidligere. Det er de lokale politikerne som fastsetter åpningstidene, og har dermed rom for å velge de tidene som passer best i egen kommune.

Følgende punkter foreslås til handlingsplanen:

- I kapittel 4.1.2 foreslås det at starttid for salg av alkohol endres fra kl. 08:00 til kl. 10:00 i et ledd for å forebygge mot personer som kjører i rus til utsalgssteder i tidsperioden hvor barn er på skoleveien om morgenen.
- I kapittel 4.1.2 legges julaften til over dager der det ikke selges alkohol, av hensyn til de rekordmange barn og unge som gruer seg til julefeiring med berusede familiemedlemmer.
- I kapittel 4.2.3 legges det til et punkt som sier at det ikke bør åpnes for skjenking på 17. mai før kl. 16:00 for å forebygge utrygghet og skjenking rundt barn.

I tillegg oppfordres det til hyppige og grundige kontroller for at kommunen, som den øverst ansvarlige for skjenkingen, følger opp kravene i alkoholloven til en ansvarlig skjenkepolitikk. En ansvarlig politikk som begrenser tilgjengeligheten, reduserer forbruket. Mennesker med rusproblemer får det litt enklere om de har rusfrie miljøer rundt seg. På våre nettsider står det mer om IOGT sitt arbeid, tiltak vi jobber for og tallene som ligger bak vår politikk. Les mer på iogt.no/politikk.

Kontaktinfo:

David Pletten Aasgard
Politisk rådgiver, IOGT i Norge
E-post: david@iogt.no